

عفونت ریه در قم پیدا شده است. بلافاصله در روز چهارشنبه ۳۰ بهمن در هیأت دولت اعلام کردم که به نظرمی رسد این دومورد، مشکوک به کرونا جدید هستند. بعد از انجام تست های تشخیصی در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و پس از آن در انستیتو پاستور و مثبت شدن این موارد، در فاصله دوروز مانده به انتخابات، این خبر را در رسانه ها اعلام کردم. به هر حال مدارکی را در اختیار دارم که ارائه خواهم کرد. تمام نمونه ها موارد بیماری های تنفسی که در آبان، آذر و دی ماه در کشور پویژه در قم و گیلان بودند در انستیتو پاستور و دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران با تست PCR بررسی شدند و فقط ۴ مورد از آنها مثبت شد که مربوط به ۲۳ بهمن ماه به بعد بود. متأسفانه برخی افراد مغلطه های زیادی در مورد ایران کردند. ابتدا گفتند جمهوری اسلامی نمی تواند کرونا را مدیریت کند بعد که دیدند مدیریت کردیم، گفتند آمارهای ایران غیر واقعی است بعد از آن گفتند کرونا قبل از بهمن و دی ماه در کشور بوده و کتمان شده است. در شرایط کرونا مشکل مافقط بیماری نبود بلکه فضای بسیار مسموم تبلیغاتی توسط رسانه های بیگانه و برخی افراد هم در داخل کشور با بهانه دفاع از حقوق مردم، نظام را آماج برخی حملات قرار دادند.

■ بعد از آن که با بحران کووید ۱۹ در کشور مواجه شدید برنامه غربالگری و بیماریابی را برای کنترل و مدیریت این بیماری در کشور اجرا کردید چگونه توانستید علی رغم همه مشکلات در حوزه بهداشت و درمان و شرایط تحریم شرایط بحران را مدیریت کنید؟

یکی از ظرفیت های مهم ما، ظرفیت اراده و همت بی نظیر کادر درمانی بود که کار کردند. ملاحظه کردید که پرستاران در کشورهای اروپا و آمریکا در روز اول و دوم به خیابان های جلوی بیمارستان ها آمدند و صف کشیدند و اعتراض کردند که ما این امکانات را نداریم. البته ما از قبل تدارکاتی آماده کرده بودیم، ولی پرستار و پزشکی هم در جاهایی ممکن بود امکاناتی نداشته باشد، اما اینها با روحیه ایثار و جهادگری که دارند چنین اعتراض و رفتاری با ما و مردم نکردند. منظور من این است که از مردم فاصله نگرفتند، بلکه ایستادند و شهید هم دادند و جانفشانی هم کردند. پس این هم یک ظرفیت بی بدیلی است که ما از دفاع مقدس و ایثارگری های متعدد مردم مان در ایام پس از انقلاب به ارث برده ایم. ما در رابطه با مسأله کرونا هم به محض اینکه اوضاع بیمارستان هایمان را با ثبات کردیم به سراغ ایجاد زیرساخت برای پیشگیری آن رفتیم. ما از همه مراکز بهداشتی و درمانی، خانه های بهداشت و از پرونده های الکترونیکی سلامت استفاده کردیم و با توجه به اینکه کد ملی و آدرس ها را داشتیم به خانه های مردم مراجعه کردیم و با داشتن شماره تلفن به افراد زنگ زدیم. موارد مشکوکی را که شناسایی می کردیم، آنها را دعوت می کردیم و به بیمارستان ها نمی فرستادیم که آلوده بشوند، بلکه در مراکز سرپایی فرد آلوده را از فرد غیر آلوده تشخیص می دادیم. با این ظرفیت بی بدیل ۷۱ میلیون نفر را رصد کردیم و توانستیم زنجیره انتقال را قطع کنیم. امروز اگر آمارها نزولی و در سراسر کشور است، به خاطر استفاده ما از نظام پیشگیری است. ما با استفاده از خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی و درمانی در شهر ها و حاشیه شهر ها و روستا ها و استفاده از ظرفیت بی بدیل بهورزها، مراقبین

سلامت، نیروهای بسیج و سایر امکاناتی که به کار گرفتیم، توانستیم کمر این بیماری را بشکنیم. مادر مدیریت کرونا، دوفاز را طراحی کردیم. فاز اول با موج سنگینی شروع شده بود. همه فکر می کردند که این ویروس در حد سرماخوردگی است و تعدادی از مردم را گرفتار می کند اما ما به بدترین شکل فکر کردیم و اگر یک نسیم بود، آن را توفان در نظر گرفتیم و خودمان را در دفاع از این بیماری، آراستیم. در فاز نخست بیماری تعداد بیماران سرپایی و بستری روز به روز در بیمارستان ها افزایش می یافت با این وجود و در اوج بیماری حتی یک مریض نیز پشت در بیمارستانی معطل نماند. حتی یک تبعه افغان بدون کارت اقامت هم نبود که او را نپذیرفته باشیم. یک کارتن خواب در کشور نمی توانید پیدا کنید که بگویند بردند پشت در بیمارستان و رها کردند و از بین رفت. حتی یک سالمند هم به دلیل فراهم نبودن امکانات و اولویت دادن به جوانان، همانند برخی کشورهای اروپایی و آمریکایی بستری، جان خود را از دست نداد. چند روز بعد یعنی در ۲۳ اسفند ماه در فاز اول بیماری به دلیل هجوم مردم به مراکز درمانی کادر درمان فشار زیادی را متحمل شدند

یکی از ظرفیت های مهم ما، ظرفیت اراده و همت بی نظیر کادر درمانی بود که کار کردند. ملاحظه کردید که پرستاران در کشورهای اروپا و آمریکا در روز اول و دوم به خیابان های جلوی بیمارستان ها آمدند و صف کشیدند و اعتراض کردند که ما این امکانات را نداریم

برای همین سیاست وزارت بهداشت در فاز دوم مدیریت کرونا به جای دفاع در برابر ویروس، حمله به آن بود. با استفاده از ظرفیت شبکه بهداشتی و درمانی طرح بسیج ملی مبارزه با کرونا (غربالگری) در کشور به اجرا درآمد. ابتدا سامانه ۴۰۳۰ راه اندازی شد و با استفاده از ظرفیت پرونده الکترونیک سلامت نیروهای بهداشتی حدود ۷۸ میلیون ایرانی را از نظر علائم کرونا رصد و غربالگری کردند و در مرحله بعد افراد در تماس با آنها شناسایی شدند. با این طرح بار بیمارستان ها به شدت کاهش یافت و بیماران بستری بیشتر مورد رسیدگی قرار گرفتند و مرگ و میرها کاهش یافت.

■ در مدتی که بیماری کووید ۱۹ در کشور شیوع پیدا کرد به طور جدی در خط مقدم مبارزه با بیماری کرونا درگیر بودید و روزهای بسیار سختی بر شمار این مدت گذشته است. به هر حال از یک طرف باید بازگشایی ها

را مدیریت می کردید و از طرفی مدیریت بیماری کرونا برای نظام سلامت هزینه هایی در پی داشت. وزارت بهداشت در چه شرایطی با بحران کووید ۱۹ مواجه شد؟ بعضی ها فکر می کنند ما تخت مریض زیاد داریم. همین الان نسبت تخت ما به ۱۰۰۰ نفر جمعیت ۶/۱ است. عقب افتاده ترین کشور اروپایی پنج برابر ما به ۱۰۰۰ نفر جمعیت تخت دارد. نسبت پرستار به تخت در بدترین وضعیت در اروپا و آمریکا دوتا سه برابر ما است. اما آنچه به کار ما آمد اولاً روحیه جهادگرانه نیروهای ما هست و ثانیاً آن معنویت و روح عارفانه ای است که دعاهایشان کنار ما قرار گرفته است. از همه مهم تر نظام سازمان یافته پیشگیرانه به کمک بیمارستان های ما آمد و حجم کار را کم کرد. این نظام چند خاصیت دیگر هم دارد. اولین گامی که ما با این نظام برداشتیم قطع انتقال حلقه بیماری بود. دومین کار این بود که بار بیمارستان ها را کم کردیم و سومین کار هم این بود که پرسنل بیمارستان های ما وقت بیشتری پیدا کردند که به مواردی که آنجا بستری اند برسد و مرگ و میر را کم کنند. بعد از اجرای فاصله گذاری هوشمند در حالی که در همه جوامع محدودیت های منع تردد برداشته شده بود و مشاغل به کارشان بازگشته بودند اما در راستای کمک به چرخ اقتصاد و حفظ سلامت مردم با تلاش شبانه روزی برای ۱۳۰۰ حرفه پروتکل بهداشتی تحت عنوان فاصله گذاری هوشمند نوشتیم و ابلاغ کردیم. هر اقدامی که برای مهار و مدیریت کرونا انجام می گیرد هزینه در پی دارد. برای مثال در آمریکا حدود ۱۱۱ میلیارد دلار و در انگلیس ۲۲ میلیارد پوند برای مقابله با کرونا هزینه شده است اما در ایران که هم با تحریم های جنگ و هم با گرفتاری های مالی و اقتصادی روبه روست با موافقت رهبر معظم انقلاب حدود یک میلیارد یورو برای مقابله با کرونا در نظر گرفته شد که البته وزارت بهداشت با گذشت سه ماه و نیم کمتر از ۳۰ درصد این رقم را دریافت کرده است که اخیراً در بین دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی توزیع شده است.

■ ارزیابی شما از آینده شیوع کرونا و مقابله با آن چیست؟

پاییز و زمستان سختی را در پیش رو خواهیم داشت. تمرکز اصلی اعضای ستاد ملی کرونا روی گروه های پرخطر از جمله سالمندان و افراد دارای بیماری های زمینه ای است. در این زمینه حدود ۸ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر که در گروه پرخطر هستند، شناسایی شده اند که باید تسهیلاتی را برای آنها در نظر بگیریم و خطر انتقال ویروس در آنها را بشدت کاهش دهیم. اگر نظر بنده را درباره آینده شیوع کرونا و مقابله با آن می خواهید بدانید باید بگویم که اگر همین الان از آقای تدروس، دبیرکل سازمان جهانی بهداشت که اطلاعات همه کشورهای دنیا را هر روز می گیرد و البته ما هم هر روز می کنیم، این سؤال را بپرسید، ایشان حتماً جواب می دهد که نمی دانم. علتش هم این است که هنوز هیچ کشوری از کشورهای جهان این ویروس را به خوبی نشناخته است. ما هنوز نمی دانیم که منشأ این ویروس چیست و در آینده چه رویکردی خواهد داشت. و این را هیچ کس نمی داند. مادر پاییز و زمستان انتظار یک پیک جدید از همراهی ویروس کرونا با ویروس آنفلوانزا را در کشور دور از ذهن نمی بینم که خودمان را برای آن هم داریم آماده می کنیم.